

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Csiky Ottó ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, dr. Ugrin Orsolya ügyvéd által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen ajándék visszakövetelése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. november 23. napján meghozott 10.P.22.636/2011/18. számú ítélete ellen a felperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (Kétszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 880.000 forint (Nyolcszáznyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes jogelődje, volt házastársa, a 2010. június 15. napján elhunyt **F.L.**, valamint az alperes 2005. április 12-én dr. **U.T.** ügyvéd által készített és ellenjegyzett ajándékozási szerződést kötöttek, amelyben az ajándékozó a **b.-i K.** utca 14. IV/2. számú ingatlan 1/2 tulajdoni hányadát holtig tartó haszonélvezeti jogának kikötésével az alperesnek ajándékozta. A szerződésben rögzítették, hogy régi baráti kapcsolatban állnak egymással, a megajándékozott gondoskodik az ajándékozóról. Az ingatlant az önkormányzat javára 569.002 forint vételárhátralék és járulécai erejéig jelzálogjog, valamint annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom terheli. A szerződésben az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy 2005. június 30. napjáig az ingatlant tehermentesíti, ennek megfelelően 2005. április 29-én a fennálló 311.564 forint vételárhátralékot kiegyenlítette. Az okiratszerkesztő ügyvéd irodájában a 2005. június 30-án készült jegyzőkönyv rögzítette, hogy a tehermentesítés az alperes részéről megtörtént, a szerződő felek aláírásukkal megerősítették, hogy az ajándékozási szerződést valós ajándékozási akaratból kötötték, és azt fenntartják. A felperesi jogelőd kijelentette, hogy a szerződéssel kapcsolatban semmilyen igénye, ideértve a büntetőjogi igényt is, az alperessel szemben nincs. A felperes többször módosított végleges keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a szerződés nem jött létre, mert az okiratot nem az ajándékozó írta alá. Másodlagosan a Ptk. 582. § (1)-(2)-(3) bekezdése alapján az ingatlan 1/2 tulajdoni hányadára az örökhagyó, illetve az örökhagyó jogutódjaként tulajdonjoga megállapítását és az alperes annak tűrésére kötelezését kérte, hogy ajándék visszakövetelése jogcímén tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezzék. Ténybeli előadása szerint a szerződő felek baráti kapcsolatban álltak. Jogelődje azzal a téves feltevessel nyújtott ajándékot, hogy az alperes gondoskodni fog róla. A feltevés véglegesen megghiúsult, mert a megajándékozott e kötelezettségét nem teljesítette. A gondoskodás elmulasztása olyan súlyos jogsértésnek minősül, amely alapot ad az ajándék visszakövetelésére.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és a felperest 500.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte. További rendelkezése szerint a 660.000 forint illetéket az állam viseli.

Indokolása szerint a Budapesti Nyomozó Ügyészség hivatali visszaélés büntette miatt az alperes házastársa ellen kezdeményezett büntetőeljárást megszüntette, mivel a nyomozás adatai alapján a bűncselekmény elkövetése nem volt megállapítható. Az eljárásban **B.A.** igazságügyi írásszakértő véleményében megállapította, hogy a 2005. április 12-én kötött ajándékozási szerződést a felperesi jogelőd írta alá. A nyomozást megszüntető határozat indokolása rámutatott, hogy a felperesi jogelőd írásszakértői véleménnyel cáfolta, egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tett.

A Budapesti V. és XIII. kerületi Ügyészség a 2006. december 5. napján kelt határozatában csalás büntette miatt a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságán indult büntetőügyben a nyomozást megszüntette. A határozat indokolása szerint dr. **Cs.S.** igazságügyi írásszakértő véleménye szerint az ajándékozási szerződésen és a 2005. június 30-i jegyzőkönyvön lévő **F.L.** névaláírás a névtulajdonostól származik. A felperesi jogelőd az eljárásban több ellentmondó nyilatkozatot, vallomást tett. Házastársával és az alperessel kötött ajándékozási szerződések keletkezésének körülményeit összekeverte, önmagával és a megajándékozottakkal is ellentmondásba keveredett. Többször tagadta az ajándékozási szerződések aláírását és azt, hogy az ügyvédi irodában járt. A beszerzett igazságügyi szakértői vélemények igazolták, hogy mindkét ajándékozási szerződést az ajándékozó írta alá. A tanúvallomások alapján megállapítható volt, hogy a felperesi jogelőd a szerződések aláírásakor jelen volt, az okiratok tartalmát vele ismertették, és ő ebben a tudatban saját kezűleg írta alá mindkét ajándékozási szerződést. A felperesi jogelőd még a felperessel kötött házasságkötésének tényét is tagadta. A feltárt bizonyítékok nem cáfolják, hogy a felperesi jogelőd mindkét szerződést önszántából kötötte, a külvilágban valósként megjelenő szerződési akarattal.

A 2008. január 10. napján jogerős ítélet a felperesi jogelődöt cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezte.

Az elsőfokú ítélet okfejtése szerint az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomásában megerősítette, hogy a szerződést a felek az irodájában kötötték, a cél a feltétel nélküli ajándékozás volt, az alperest egyetlen kötelezettség terhelte, az ingatlan tehermentesítése, amelyet a szerződésben vállalt határidőn belül teljesített. A szerződő felek a két tanú által aláírt jegyzőkönyvben az ajándékozási szerződést megerősítették. Az ügyvéd tanúvallomása bizonyította, hogy az okiratokat a felek előtte, elolvasás után írták alá, okirati tanúk az okiraton lévő aláírásukat sajátjukként ismerték el. A büntető eljárásokban két független, a nyomozóhatóság által kirendelt igazságügyi szakértő egyező megállapítása szerint a névaláírás a felperesi jogelődtől származik. A felperes felkérésére, **K.É.** okleveles írásszakértő által készített magánvélemény nem igazolja, hogy az ajándékozási szerződést nem jogelődje írta alá, ezért nincs indoka a további szakértői bizonyítás elrendelésének.

A Ptk. 582. § (1) bekezdésére, a létfenntartás veszélyeztetettségére alapított másodlagos kereseti kérelem tekintetében az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a per alatt az ajándékozó elhunyt, örököse saját létfenntartásának veszélyeztetettségére hivatkozással nem követelheti vissza az ajándékot. A Ptk. 582. § (2) bekezdése szerinti súlyos jogsértés jogcímén sem alapos a másodlagos kereseti kérelem, mert a felperes nem bizonyított az alperes részéről olyan jogsértést, kötelezettségmulasztást, ami alapot adhatott volna az ajándék visszakövetelésére. A Ptk. 582. § (3) bekezdésére a PK 76. számú állásfoglalás I. pontjában kifejtett iránymutatásra figyelemmel kiemelte, hogy a szerződés 1. pontja az ajándékozó gondozására vonatkozó kötelezettségvállalást nem tartalmaz. Az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása bizonyítja, hogy az alperes kizárólag az ingatlan tehermentesítésére vállalt kötelezettséget. Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az ajándék visszakövetelésére e jogcímen kizárólag akkor van lehetőség, ha az alapul szolgáló feltevést az ajándékozó kifejezetten vagy

legalább a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánította. Az ajándékozó reményei, esetleges elképzelései, amelyeket nem juttatott kifejezésre, nem azonosíthatóak a jogszabályban megjelölt feltevással.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődleges fellebbezési kérelmében az elsőfokú ítélet megváltoztatását a keresettel egyezően kérte. Másodlagos fellebbezési kérelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

Kiemelte a **K.É.** által készített írásszakértői véleményt, miszerint az ajándékozási szerződésen lévő névaláírás nem jogelődjétől származik, és a perben feltárt bizonyítás anyagából alappal következtethető, hogy az ajándékozó a szerződést cselekvőképtelen állapotban írta alá.

Lényeges eljárási szabálysértés, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítás mellőzésével döntött, ezért kérte, hogy az ítélet tábla az indítványának megfelelően rendeljen ki igazságügyi szakértőt a szerződésen lévő névaláírás vizsgálatára. Amennyiben az ítélet tábla ennek elrendelésére nem lát lehetőséget, a hatályon kívül helyezés alapján indult új eljárásra írja elő, hogy az elsőfokú bíróság igazságügyi írásszakértő kirendelésével bírálja el a szerződésen lévő névaláírás valóságát, azt, hogy az a felperesi jogelődtől származik-e vagy sem.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes kötelezését kérte a perrel felmerült költségei megfizetésére. Indokai szerint a felperes alaptalanul kifogásolta a szakértői bizonyítás mellőzését. Az elsőfokú bíróság a korábbi büntetőügyekben keletkezett két igazságügyi szakértői véleményt a per anyagává tette, a felperes által csatolt okleveles írásszakértői vélemény bizonyító erővel nem bír. A másodlagos kereseti kérelem tekintetében a fellebbezés új tényt nem tartalmaz. A felperes nem bizonyította, hogy az ajándék visszakövetelésének a Ptk. 582. §-ában foglalt feltételei fennállnak.

A fellebbezés alaptalan. Az elsőfokú bíróság a döntéshez szükséges tényeket feltárta, a bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt követelmények szerint mérlegelte, érdemi döntése, ténybeli és jogi okfejtése helytálló. Az elsőfokú bíróság nem sértett olyan anyagi- vagy eljárásjogi szabályt, amely indokolná a másodlagos fellebbezési kérelem teljesítését.

Az elsődleges kereseti kérelem tekintetében nem minősül eljárásjogi szabálysértésnek az írásszakértői bizonyítás mellőzése, és az sem, hogy az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelem tárgyában a döntését a büntető eljárásokban készült szakértői véleményekre alapította. A Pp. 3. § (4) bekezdése értelmében a bíróság a bizonyítási indítványhoz nincs kötve, mellőzheti a bizonyítás elrendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. A szabad bizonyítás elvének megfelelően a Pp. 3. § (5) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. Az elsőfokú bíróság a per anyagává tette a büntető eljárás anyagát, erre a felek figyelmét a 16. sorszámú jegyzőkönyvben külön felhívta. A felhívás kiterjedt arra is, hogy a büntető eljárásokban beszerzett írásszakértői véleményekre észrevételeket tehetnek, véleményt nyilváníthatnak. A büntető eljárásokban készült, kategorikus megállapítást tartalmazó írásszakértői vélemények mellett a perben nem volt szükség további szakértői vélemény beszerzésére. Az egymástól teljesen függetlenül kirendelt írásszakértők egyezően jutottak arra a megállapításra, hogy a perbeli ajándékozási szerződést kétséget kizáróan a felperesi jogelőd írta alá. A szakvéleményekkel szemben a nem igazságügyi szakértő **K.É.** magánszakvéleménye csak a felperes véleményeként értékelhető, és nem alkalmas arra, hogy az egyéb peradatokkal alátámasztott írásszakértői vélemények megállapításait kétségbe vonja. Az okiratszerkesztő ügyvéd és az okirati tanúk

együttesen vallották, hogy a perbeli ajándékozási szerződést a felperes jogelődje előttük írta alá.

Az ítélet tábla e körben utal arra is, hogy a felperes jogelődje a 2006. évben benyújtott keresetlevelében az alperes kötelezését az ajándék visszaadására kérte téves feltevésre alapítva. A felperes a keresetét a 4. sorszámú jegyzőkönyvben módosította jogelődje cselekvőképtelen állapotára és arra hivatkozással, hogy a szerződésen lévő névaláírás nem tőle származik. Majd a tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy a cselekvőképtelenség hiányára alapítva igényt nem érvényesít, mert az sértene jogelődje emlékét.

A Ptk. 582. § (1) bekezdése szerint az ajándék sikeres visszakövetelésének egyik feltétele az, hogy az ajándékozonak létfenntartása érdekében az ajándékra szüksége van, a másik feltétel pedig, hogy az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását ne veszélyeztesse. E törvényhelyhez fűzött indoklás és a következetes bírói gyakorlat értelmében a visszakövetelés jogát az ajándékozó halála megszünteti. Örököse ugyanis már nem áll olyan viszonyban az ajándékozóval, ami indokoltta tehetné a visszakövetelési jog elismerését. Ilyen esetben nem a szerződő felek között, hanem az egyik szerződő fél és annak jogutódjai viszonylatában kellene vizsgálni a visszakövetelés feltételeit, amely eleve kizárja az eredetileg szerződő felek releváns körülményeinek feltárását.

Téves a felperes álláspontja abban is, hogy a bíróságnak a Ptk. 582. § (3) bekezdésére figyelemmel az ajándék visszaadásáról kellett volna rendelkeznie. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt a következetes ítélkezési gyakorlatra, miszerint az ajándék visszakövetelésére e jogcímen kizárólag akkor kerülhet sor, ha a visszakövetelés alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó kifejezetten vagy legalább a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánítja (BH1985. 104., BH1998. 126.). Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen értékelte a felperes terhére annak bizonyítatlanságát, hogy jogelődjét az ajándékozáskor a gondozásra, mint lényeges körülményre vonatkozó feltevés motiválta, és ezt a feltevését az ajándékozás időpontjában kifejezetten a megajándékozott számára felismerhető módon kinyilvánította.

A felperes a Ptk. 582. § (2) bekezdésére, a súlyos jogsértésre hivatkozással is visszakövetelte az alperes részére adott ajándékot. Állítása szerint a szerződő felek között korábban szívélyes, baráti kapcsolat állt fenn. Az ajándékozó abban a feltevésben volt, hogy a megajándékozott gondját viseli. Az alperes a felperes jogelődjével a kapcsolatot kellő alap nélkül megszüntette, magára hagyta, részére segítséget nem nyújtott, amely magatartása e jogcímen megalapozza a visszakövetelési igényt. A felperes a jogelődje gondozására vonatkozó feltevést, és azt sem bizonyította, hogy a szerződő felek viszonya az alperesnek felróható magatartás következtében szűnt meg. Az alperes ezért az ajándék visszaadására súlyos jogsértés címén sem kötelezhető.

A Fővárosi Ítélet tábla a fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét - utalva annak helyes indokaira is - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az áfával emelt ügyvédi munkadíjat tartalmazó másodfokú perköltség, az Itv. 46. § (1) bekezdése értelmében megállapított fellebbezési illeték viselésére vonatkozó rendelkezés a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésén, a Pp. 86. § (1) bekezdés a) pontján, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén, 14. §-án, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésén és a 4/A. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. január 10.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. . Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelélül:
Szigeti Krisztina írnok